

inat et, yarat!

İNAT

SAYI 5 / EYLÜL / İKİ AYLIK GENÇLİK DERGİSİ

DOSYA KONUSU: LAİK LİK

KIZILKARA:
Yurtseverlik-Milliyetçilik

İNAT'IN BU SAYISINDA

D O S Y A : L A İ K L İ K

HANGİ EYLEMİN ÖNCÜSÜSÜN? 4

ÇAPRAZ BULMACA 5

KIZIL/KARA: 6
YURTSEVERLİK-MİLLİYETÇİLİK
Cıwan İrencin

SOSYALİZM 101: GERÇEKTEN LAİK 8
MİSİN?
Tuğberk Sumer

OKUL ÇANTANIZIN OLMAZSA 10
OLMAZI: LAİKLİK
Nil Balanlı

HOLLYWOOD GREVLERİ: NE VAR 12
NE YOK?
Ecesu Sevil

BARBİE VE OPPENHEİMER: 13
POPÜLER KÜLTÜRÜN KURNAZ
İKİLİSİ
Rüzgar Selvan

Yeni bir okul döneminin başlamasıyla okurlarımız ile elinizde tuttuğunuz 5. sayımızda buluştuk. Hep birlikte dayanışmanın ne anlama geldiğini öğrendiğimiz 6 Şubat Maraş Depremi'ni atlattık ve bu ülkenin aydınlık yüzleri olarak karanlık ile mücadeleye devam edeceğimiz yeni bir döneme girdik. Bu dönemi tüm sorunlarımızı el ele vererek atatabileceğimize inanarak açıyor, birbirimizden güç alarak her zamankinden daha emin adımlarla yürüyoruz. Kökeni eski Yunanca'ya dayanan ve "topluluk, halk ile ilgili olan" gibi anlamlar içeren "Laikhos" kelimesini, bize ifade ettiği şekliyle anlamını aşp hayatımızı derinden etkileyen kavramı inceliyoruz. Bu sayımızda dosya konumusu ülkemizin belki de en önemli kavramlarından biri olan "laiklik" olarak belirledik. Tarikatlar, dini bir baskı aracı olarak kullananlar her seferinde karşılarında bizi, bu ülkenin inatçı gençlerini bulacak.

"Hangi Eylemin Öncüsüsün?" yakın hissettiğin mücadeleye bu test ile farklı bir açıdan bak. Unutma yegane bir mücadeleyi sahiplenmek zorunda değilsin, bu alanların her birine ait hisseden parçaların seni sen yapar, seni inatçı kılar!

Geride bıraktığımız dönemi atlatmış herkesin kolayca çözeceğine ve çözerken eğleneceğine emin olduğumuz, dergimizin olmazsa olmazı bulmacamız sizler için hazır!

Yer vermeyi uzun süredir istediğimiz Kızıl Kara bölümünde bizimle birlikte bir madalyonun iki yüzünü de inceleme fırsatı bulabilirsin. Hatay'dan Ciwan İreçin'in yazdığı Kızıl Kara: Yurtseverlik ve Milliyetçiliği tartışır. Bu kavramları aralarındaki farkı sen de bir düşün. Bu iki kavramı çeşitli boyutları ile ele alan yazı eminiz ki tartışmalarımızı derinleştirecek nitelikte.

Bir toplumun gerçek anlamıyla laik olması için nasıl bir sistem ile yönetilmesi gerekiyor? Ve bunun gibi sorularımıza İstanbul'dan Tuğberk Sumer, "Sosyalizm 101: Gerçekten Laik Misin?" başlığıyla cevap arıyor, mutlak laikliğe giden yolun neden ve nasıl sosyalizm ile kesiştiğini inceliyor.

Ankara'dan Nil Balanlı'nın kaleminden okuyacağınız Okul Çantanızın Olmazsa Olmazı: Laiklik, hayatın her alanında ama en çok okul sıralarında hissettiğimiz dinin toplumsal hayata müdahalesi ve iktidarın dini silahlaştırmak için kullandığı çeşitli yöntemleri derinlikli bir şekilde ele alıyor. Niteliksiz eğitim sistemi ve müfredatın yanında her gün deneyimlediğimiz din baskısının hayatımıza ne şekillerde etki ettiğini anlatıyor.

Perspektifinizi genişletip Türkiye'nin dışına çıkalım, bir de ABD'ye göz atalım. Aylardır tüm sinema sektörünün gözleri, onun tam da atar damarında, Hollywood'da yaşanan oyuncu grevlerinde. Bu sektördeki tüm emekçilerin haklarının nasıl yok sayıldığı dünyanın her yerinden full HD izlenen bu direnişi bize Ecesu Sevil, Hollywood Grevleri: Ne var, Ne yok? yazısı ile paylaşıyor.

Bu sene sinema salonlarını dolup taşıran ve ne hikmetse aynı gün vizyona giren Barbie'yi veya Oppenheimer'ı hatta ikisini birden izlemeyen kaldı mı? İstanbul'dan Rüzgar Selvan'ın yazdığı Barbie ve Oppenheimer: Popüler Kültürün Kurnaz İkilişi ile ilk bakışta kelimelerin tam anlamıyla zıt gözüken bu iki filmi inceliyor bu filmler hakkında uzun zamandır verilen tartışmaları irdeliyoruz.

İNAT'TAN

TEST HANGİ EYLEMİN ÖNCÜSÜSÜN?

1-Aşağıdakilerden hangisi senin için vazgeçilmezdir?

- A- Ülkemin tam bağımsızlığı
- B-Toplumsal cinsiyet eşitliği
- C-Doğanın korunması
- D-Eşitlik ve özgürlük E-İşçi hakları

2-Üniversitede hangi topluluğa katılmak isterdin?

- A-Siyaset Topluluğu
- B-Sinemada Kadın Topluluğu
- C-Ekoloji Topluluğu
- D-Fikir ve Sosyolojik Düşünce Topluluğu E-Hukuk Topluluğu

3-Hangi olayla karşılaştığında tepki göstermeden duramazsın?

- A-Irkçılık yapılması
- B-Sınıfında birinin sözlü tacize maruz kalması
- C-Okuldaki ağaçların otopark için kesilmesi D-Müfredattan evrimin çıkarılması E-Öğretmenlere ek ders ücretlerinin ödenmemesi

4-Hangi özel günde yapılan anma ve etkinliklere katıldınız veya bir kere de olsa katılmayı düşündünüz?

- A-6 Mayıs Deniz Gezmiş, Hüseyin İnan ve Yusuf Aslan'ın idam edilmesinin yıldönümü
- B-8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü C-5 Haziran Çevre Günü
- D-31 Mayıs Gezi Direnişinin yıldönümü E- 1 Mayıs Uluslararası İşçi Bayramı

5-Duvarda gördüğün bir afişteki hangi cümle dikkatini çeker?

- A- Vatan, onu parsel parsel satanların değil uğruna darağacına gidenlerin vatanıdır.
- B-Laiklikte inat ediyoruz!
- C-Havama, suyuma, ormanıma dokunma! D-Kurtuluş yok tek başına ya hep beraber ya hiçbirimiz
- E-Fabrikalar, tarlalar, siyasi iktidar herşey emeğin olacak

6-Hangi tarihi olay veya olgunun konuşulduğu podcast dinlemek istersin?

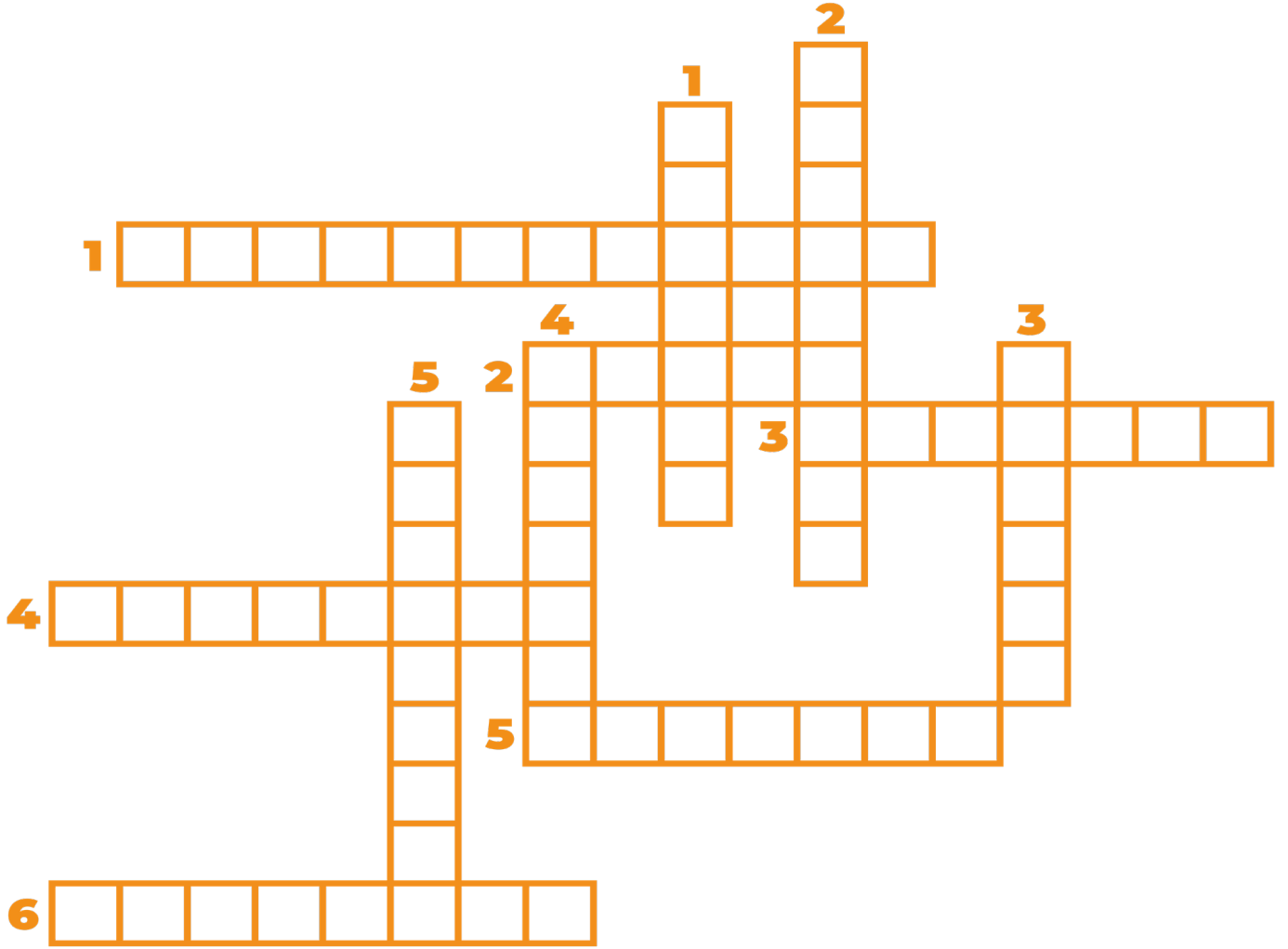
- A-68 Kuşağının ünlü ismi ile sohbet ediyoruz
- B-Kadınlar oy hakkını nasıl elde etti? C-Kazdağlarını talan eden Kanadalı şirketin CEO'su ile röportaj
- D-TBMM 1 kişi eksik: Can Atalay neden hala tutuklu?
- E-Sendika nedir? Neden onsuz işçiler daha fazla mağduriyet yaşar?

7-Şarkıların hepsine göz at! Hangisi tam senlik?

- A-Fırtına, Yeni Türkü
- B-Sana Ne Kime Ne, Ajda Pekkan
- C-Susamam, Şanışer
- D-Eyvallah, Duman E-Tamirci Çırağı, Cem Karaca

BULMACA

Soldan Sağa:

- 1-Sadece bir milletin değil tüm insanlığın kurtuluşunu gözeten, yaşadığı topraklar için mücadele edenlerin milliyetçiliğe karşı olarak benimsediği ideolojik kavram.
- 2-”Sinema tüm sanatlar içinde bizim için en önemli olanıdır.” sözünün sahibi, Ekim Devrimi’nin öncüsü. 3-Limak Holding tarafından daha fazla kâr etme amacıyla yok edilmeye çalışılması üzerine direniş gösteren halka müdahale edilen, devlet-sermaye ilişkisini bir kez daha gözler önüne seren ormanımızın ismi.
- 4-Liberaller tarafından ”artık var olmadığı” söylenen ancak her kriz döneminde ezen ile ezilen arasındaki farkı gösteren toplumsal tabakalar.
- 5-Aydınlık bir gelecek için vazgeçilmez olan, okullarımızda asla taviz vermeyeceğimiz, gerici odaklara karşı kırmızı çizgimiz olan ilke.
- 6-İçi boşaltılmış, bilimsellikten uzak, kindar ve dindar bir nesil yetiştirmeyi hedefleyen eğitim kılavuzu.

Yukarıdan Aşağı:

- 1-Sosyal imkan ve olanakları yok edilen, okuyarak aynı zamanda geçinmek için çalışmak zorunda kalan insan topluluğu.
- 2-Sözlükte; çok büyük, yumuşatılamayan direniş olarak tarif edilen kavram.
- 3-Toplumun yaşayış tarzına müdahale eden ve insanları dini kurallara bağlı olarak yaşamaya baskılayan, gerici kimse.
- 4-Film yıldızlarının gösterişlerinin arkasında, set emekçilerinin yoğun baskı ve sömürüye maruz bırakıldığı Amerikan sinema endüstrisinin bilinen popüler ismi.
- 5-İktidarın aldığı kararları onaylamak için kılıf uyduran fakat kendini muhalif gibi gösteren, utangaç AKP’lilere verilen isim.

YURTSEVERLİK

Ciwan İreñcin

Egemen ideoloji bize 100 yıldır Vatani sevmenin milliyetçilik olduğu, yalnızca milliyetçilerin vatansever olabileceği düşüncesini dayatıyor.. Buna paralel olarak da sosyalistler, yüzyıldır çeşitli ithamlara maruz kalıyor. Bunun yanında sosyalistler, günümüzde de karşımıza "terörist" veya "çapulcu" olarak çıkıyor. Peki bu gerçekten doğru mu? Vatani sevmenin tek yolu milliyetçi olmak mı? Kuşkusuz bu sorunun cevabı koca bir hayır!

Egemenler ne kadar sahte tarih yazma girişiminde bulunurlarsa bulunsun değiştiremeyecekleri bir gerçek vardır ki o da sosyalistlerin yurtseverlik konusundaki tertemiz sicilidir. Deniz Gezmişlerden Mahir Çayanlara, Behice Boranlardan Nazım Hikmetlere kadar bütün sosyalistler hayatlarını vatanın bağımsızlığı ve emekçilerin kurtuluşu için mücadele ederek geçirmiş, bu uğurda canlarını vermişlerdir. Milliyetçilik ise Türkiye halklarına acıdan başka bir şey getirmemiştir.

Sosyalistler yurt belledikleri bu topraklardaki tüm emekçileri kültürleriyle, dilleriyle, farklılıkları ve ortaklıklarıyla halkı olarak kabul eder. Sosyalistler için halkının çıkarları her şeyin üstündedir ve sosyalistlerin mücadelesi; halkın, sömürünün ortadan kalktığı, bütün ulusların eşit ve özgür

olduğubağımsız bir Türkiye'deyaşaması içindir. Yurtseverlik anlayışı budur. Milliyetçiler ise "devlet" ve "millet" kavramlarına aslında var olmayan yüce sıfatlar yükleyerek taparlar. Milliyetçiler için devlet sınıfların üstünde, asla eleştirilmemesi gereken kusursuz bir yapıdır. Devletin çıkarları her şeyden önemlidir.

Devlet sınıfların ortaya çıkışıyla beraber ezen sınıfın ezilen sınıf üzerindeki tahakkümünü sağlamlaştırmak için icat ettiği bir yapıdır ve günümüzde de hala bu amaçla kullanılmaktadır. Aslında halka değil oldukça küçük bir egemen sınıfa ait olan devletin kapitalist toplumdaki işlevi, burjuvazinin işçi sınıfı üzerindeki egemenliğini ve kapitalist sömürü mekanizmalarının devamını sağlamaktır.

Bu yüzden Akbelen'de bir şirketin kârı için vatanın ormanları jandarma korumasıyla kesilirken sosyalistler doğasını savunan halkın yanında, devletin karşısındadır. Milliyetçilerse sessizliğe bürünür hatta ağacını savunan yaşlı teyzeleri provakatör ilan eder. Deprem olduğunda sosyalistler gücünün azlığına bakmadan depremzede halkla dayanışmak için seferber olurken sözde muhalif 'İYİ' milliyetçiler, 'Biz susacağız devlet konuşacak' diyerek halkı yalnız bırakır.

Amerikan emperyalizminin sembolü 6. Filo Türkiye'ye geldiğinde sosyalistler bunu Türkiye'nin bağımsızlığına açık bir tehdit olarak görmüş, ülkenin her yerinde protestolar düzenlemiş, işgalci Amerikan askerlerini taşlarla sopalarla ülkeden kovmuştur. Vedat Demircioğlu gibi devrimciler bu uğurda canlarını vermiştir. Milliyetçiler ise Amerikan askerlerinin memnuniyeti için genelev duvarı boyamaya koşmuştur. Gerçek şudur ki bozkurt motifleriyle süslenmiş milliyetçilik aslında sermayenin bekçi köpekliğinden başka bir şey değildir.

Bugün ülkemizin dört bir yanında ormanlarımız, sahillerimiz, ırmaklarımız bir avuç sermayedara peşkeş çekiliyor. Sıra arkadaşlarımız okuyabilmek için çalışmak zorunda kalıyor, çocuğuna okul kıyafeti alamayan babalar intihar ediyor. Sermaye her gün en az 6 emekçiyi, ataerki her gün en az 2 kadını aramızdan koparıyor. Milliyetçilerin ağzından düşürmediği 'Türk milleti' acı ve yoksulluk içinde kıvranırken bu duruma karşı ağızlarını bile açmıyorlar ve asla açmayacaklar. Çünkü sermaye onlardan bunu istiyor. Buna karşılıksa sosyalist yurtseverlik halkımızın acılarına son verecek tek seçenek olarak karşımızda beliriyor.

'Biz şahsi hiçbir çıkar gözetmeden halkımızın bağımsızlığı ve mutluluğu için savaştık.'

- Deniz Gezmiş

MİLLİYETÇİLİK

Sosyalizm enternasyonalisttir. Dünya üzerindeki bütün ulusların sömürüden kurtulduğu özgür gelecek için mücadele eden uluslararası bir harekettir. Milliyetçi ideoloji ise varlığını sürdürebilmek için kendi ulusuna düşman, hayali iç ve dış tehditler yaratmak zorundadır. Yaşadıkları ülkelerin eşit birer yurttaşı olması gereken farklı etnik kökenden gelen gruplar, dünyanın her yerinde milliyetçilerin kafalarında yarattığı üstün millet ideasına uymadığı için 'iç tehdit' olarak görülmekte; baskı, zulüm ve asimilasyonla karşılaşmaktadır.

Ezilen ulusların sosyalistlerin gözünde kültürel çeşitlilik olan dilleri, mezhepleri, şarkıları, destanları milliyetçilerin gözünde 'bölücülüktür' ve milliyetçiler bu zenginlikleri yok ederek tek tip bir toplum yaratmaya çalışırlar. Türkiye özelinde baktığımızda başta Kürtler ve Aleviler olmak üzere tüm azınlıklar yaratılmak istenen Türk-İslam sentezine uymadığı için baskı ve asimilasyona uğramıştır. Aleviler köylerine cami yapılarak Sünnileştirilmeye çalışılmış, Kürtlerin dili yasaklanmış, tarihleri unutturulmaya çalışılmış hatta varlıkları inkar edilmiştir. Milliyetçiler, inkar ve asimilasyon politikalarıyla yok edemedikleri bu 'çıkıntıları' katliam ve işkencelerle yok etmeye girişmiş ve maalesef tarihimize

Maraş, Çorum, Sivas, Dersim katliamları gibi insanlık suçlarını kazımıştır.

Başta Nihal Atsız olmak üzere tüm milliyetçiler herkesin Türklere karşı olduğu, ulusların birbirinin düşmanı olduğu gibi zırvaları empoze ederek hayali dış tehditler yarattılar. Oysa tarih bize bunun tam tersini göstermektedir. Madrid barikatlarında yüzlerini bile görmedikleri İspanya işçi ve köylüleri için canlarını veren onlarca ulustan devrimciler, bütün etnik farklılıklarına rağmen birleşip Nazileri topraklarından kovan Yugoslav partizanlar, emperyalizme karşı omuz omuza vatanlarını kurtaran Türk ve Kürt emekçiler bize halkların kardeşliğinin basit bir slogandan ibaret olmadığını ve halkların milliyetçi saiklerle kışkırtılmadıkça barış içinde yaşamak istediğini göstermektedir.

Burjuvazi ise milliyetçilik üzerinden işçi sınıfını bölmek ve daha rahat sömürmek istemektedir. Örneğin Türk-Yunan gerilimini düşünelim. Yüzlerce yıl bir arada yaşamış, kültürleri, yemekleri, toplumsal kodları birbirleriyle büyük benzerlikler gösteren, her felakatte birbirinin yardımına koşan bu iki halk sürekli egemenler tarafından karşı karşıya getirilmektedir. Peki bu durum kimin çıkarınadır?

Yunanistan adaları işgal ettiği için zafer kazanmış gibi sevinen Yunan emekçiyle Erdoğan Yunanlılara haddini bildirdi diyen Türk emekçinin ortak noktası ağır çalışma koşulları altında, düşük maaşlarla sömürülüyor olmasıdır. Milliyetçiler Türk-Yunan örneğinde görüldüğü gibi suni gündemler yaratıp halkları birbirine düşürürken burjuvazi sömürünün vahşiliğini arttırmaktadır.

Milliyetçilik, halka karşı sermayenin yanında olmak demektir. Milliyetçilik kendini yücelterek diğer ulusları aşağı ırk olarak görmek, onları düşmanlaştırmak demektir. Bize düşen görev köhnemiş milliyetçiliği ait olduğu yere yani tarihin çöplüğüne yollamak ve sosyalist yurtseverliğin bayrağını daha da yükseklerde dalgalandırmaktır.

Selam olsun Türkiye'nin ve dünyanın aydınlık geleceğine! Yaşasın devrim ve sosyalizm, yaşasın halkların kardeşliği!

'Sünnilik-Alevilik, Kürtlük-Türklük diye ayırım yapmak yanlıştır. Bu kavga yoksul-zengin kavgasıdır. Kimden olursa olsun bütün yoksulların birleşmesi şarttır.'

- İbrahim Kaypakkaya

SOSYALİZM 101: GERÇEKTEN LAİK MİSİN?

Tuğberk Sumer

Laiklik hem ülkemizde hem de dünyada şöyle ya da böyle gündem olan bir konu. Hepimiz “dost meclislerinde” bu tartışmanın uzantılarını ele alıyoruz. Yaşam şekillerimizi, dünya görüşlerimizi ortaya örnekler olarak koyuyoruz. Peki laiklik dendiğinde aslında ne anlıyoruz? Çoğunlukla karşılaştığımız cevap “Din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması.” oluyor. Kabaca yanlış sayılmasa da bu cevap oldukça yetersiz çünkü laiklik kamusal alanın dini kurallara göre şekillenmemesini de kapsar. Bu tanımlı kabul ettiğimizde görüyoruz ki kendilerini “laik” olarak tanımlayan kapitalist devletlerin kendi belirledikleri standartlar içerisinde dahi “laik” olmadığını görebiliriz. Evet belki seküler yaşam tarzlarına sahip insanlar ve gruplar medyada ön planda olabilir. Yine de lobi faaliyetine açık, dini gruplarca işlevişi manipüle edilebilen yapılardan laik olarak söz edemeyiz.

Bu konuda ABD’nin güzel bir örnek olduğunu söyleyebiliriz. Açıkça gerici pozisyon alan gruplar yönetime ortak veya destekçi oldukça, dini değerleri birer politika unsuru haline getirip halkın inançlarını sömürmekten geri durmuyorlar. Din kimileri için bir gelir kapısı haline gelerek köküne kadar sömürülüyor. Toplumun seküler kesiminin temel haklarına karşı kararlar da haliyle kolayca alınabiliyor. Biz halk olarak birbirimize düşürülüyoruz. Aynı şekilde yasalar aracılığı ile devlet elinde dini ve vicdani tekelin oluşturulduğu toplumlara da bakabiliriz. Sonuçta “makbul” olarak görülen “dini anlayışın” dışında olan görüşlerin varlığına izin verilmediği, makbulün de mütemadiyen empoze edildiği topluluklar bariz şekilde dünyada mevcut. İşte bu yüzden; yasada yazılı olana ya da verilen imaja değil, gerçek koşullara bakmak gerekiyor.

Laiklikte İNAT ediyoruz!

Peki laik bir toplum neye benzer? Gerçek anlamda laik olan bir toplum için dini oluşumların toplumsal hayattan uzaklaştırılması, dinin bireyselleşmesi, bir bakıma halkın dünyevi dertlerine dünyada çözümler bulmasına imkân sağlanması tek seçenek. Tabii ki herkesin din ve vicdan özgürlüğü korunmalı zaten laik bir toplumda devlet, vatandaşına verdiği kimlikte o kişinin dininden söz etmez. Devlet, ne dini ve dinsel kurumları kendi işine karıştırır ne de kendisi o cenahtaki işlere karışır. Haliyle içinde bulunduğumuz topluma laik diyemeyiz. Hatta herhangi bir kapitalist topluluğa laik diyemeyiz.

Dinî oluşumların açıkça sömürü düzenine çanak tuttuğu, erk sahipleriyle el sıkıştığı, her türlü endüstride girişimlerinin olduğu bir sistemde haliyle yetkili kimse laikliğin bekçiliğini yapmıyor ve olan yine hürriyetini arayana oluyor. Bütün bu üzerine konuştuklarımızın ışığında, gerçekten laik bir toplum var olabilir mi? Pek tabii. Bunun yolu soldan, sosyalizmden geçti. Geçmeye de devam ediyor. Çıkar ilişkileri içerisinde halkı dayanılmaz bir kısır döngüde bırakan burjuva demokrasileri haliyle ufukta bir çözüm yolu göstermiyor. Her saniye yaşam alanı işgal edilen, düşünme ve düşündüğünü ifade etme hakkından mahrum kimselerseniz vicdani hürriyetinizi kimsenin sizin adınıza

savunmasını bekleme lüksünüz maalesef yok. Sonuç olarak laiklik hem inançlılar hem inançsızlar için bir güvencedir. Gerçekten laik bir toplum için ise din ve vicdan özgürlüğünün üstünü çığneyenlere karşı var olan tek alternatif yönelmekten, sola göz kırpmaktan hatta omuz vermekten başka çaremiz yok.

Şimdi dönüp kendinize baktığınızda, gerçekten laik misiniz? Belki biraz klişe olacak ama...

“Laiklik devrimci bir eylemdir.”

OKUL ÇANTANIZIN OLMAZSA OLMAZI: LAİKLİK

Nil Balanlı

Öğrenciler olarak, bugün dahi pek çok noktada eleştirdiğimiz bir eğitim sistemiyle 12 koca senemizi geçiriyoruz. Bu senelerin bir yerinde tarih kitaplarımızda laiklik kavramıyla karşılaşırız. Din ve devlet işlerinin ayrılması şeklinde tanımlanan ve sadece bu haliyle yanlış olmasa da pek çok açıdan eksik olan laiklik kavramının önemini günümüz Türkiye'sinde oldukça derinden hisseder haldeyiz. Her geçen gün ülkemizi yöneten gerici zihniyet, dini kendi menfaatleri için kullanıyor. Kendi gibi olmayan herkesi ve bütün yaşam biçimlerini dini kullanarak kutuplaştırıyor ya da kendi suçlarının üzerini örtüyor. Din vesilesiyle toplumda ayrıcalıklı bir konum sağlamak, bu konum ile birlikte sosyal ve ekonomik anlamda yaratılan eşitsizlikten beslenmek de gelişen dünya ile beraber sermaye ve yandaşları için bir yaşam biçimi haline geldi. En kaba ve geniş haliyle birlikte insanlar arasındaki eşitsizlik ile olan kavgamız bu bağlamda laiklik ve onu savunma noktasında bize doğal bir temel hazırlamış oluyor. Dinin devletin ve işleyişinin tamamen dışında tutmak istemekle amacımız insana hakkı olan vicdan özgürlüğünü tahsis etmektir. Bunun da ötesinde hem bugün maruz kaldığımız baskıların önüne geçmek hem de insanın ilerleyişinin önüne geçmek isteyen bütün engelleri kaldırmak için laiklik en önemli ihtiyaçlarımızdan biridir. Ülkemizde laiklik ihtiyacını özellikle son zamanlarda en derinden hissettiğimiz alan ise eğitimden başka bir yer değil.

İlk ders: laiklik

Eğitim sistemimizde hakim iktidar ve ideolojisi tarafından kaleme alınan müfredatından başlamak üzere eleştirilecek pek çok nokta var. Bununla birlikte son dönemde atanmış Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin tarafından dillendirilen "kız çocukları için ayrı okul açma" fikri ve okullardaki din dersleri saatlerinin arttırılması gelişmeleri oldukça endişe

verici. Bu değişim istekleri neye hizmet ediyor ve ne amaçlıyor, cevaplaması güç olmasa da laikliğe böyle açıkça saldırılabilmesinin tehlikesini de göz ardı etmemeliyiz. Kafalarındaki ideal toplumun taşlarını eğitim aracılığıyla atmaya çalışıyorlar ve bu yolda attıkları bu çağ dışı adımlar için kendilerine özenle seçilmiş olduğu her halinden belli olan kılıflar bulmaktan da geride durmuyorlar. Bu oluşturmaya çalıştıkları ideal toplumda sorgulamamız istenmeyecek, kendi yarattıkları tarih ve kahramana biat etmemizi isteyeceklerdir. Bu kahramanın görkemli yaşantısını finanse etmekten de gocunmamanız gerektiği söylenecektir çünkü sonuçta o bir kişiden

ziyade bir fikri, bir kutsalın koruyuculuğu sıfatını yüklenecektir. Böylesi distopik bir toplumun inşasında ise eğitimin önemini anlatmak için ciltlerce kitap kaleme alınabilir dersem abartmış olmam.

Her gün yataktan kalktığımızda bizi bekleyen kaygılar bizzat Saray Rejimi tarafından kendi çıkarları için bize reva gördükleri yaşamın sonucu ve biz bu karanlıktan çıkmak istiyorsak en çok da eğitimde ve laik bir Türkiye mücadelesinde inatçı

olmak zorundayız.

Toplumun geniş kesimlerinin pek de yakınında bulunamadığı temel ve sosyal bilimlerden daha da uzaklaşılması için bir adım olarak uzatılan din dersi saatleri...

Bu yetmezmiş gibi kız çocuklarının karma eğitim sistemi konusunda endişeli olan velileri sebebiyle eğitim hakkından mahrum kaldığını söyleyen Bakan'ın konuya dair çözüm önerisi, bu çocukları okullarından alıkoyan zihniyeti bizzat desteklemekten başka bir şey değildir.

Ders 1: LAİKLİK

Anayasasında laikliği ilke edinmiş bir devletin Eğitim Bakanı olarak kendisinden beklediğimiz çağ dışı ve her açıdan hem kız hem erkek çocuklarının psikolojik gelişimini olumsuz etkilediği bilinen bir sistemin uygulanabilirliğini sorgulatarak ipleri daha da germesi değildir. Bu çocukları anayasal haklarından mahrum bırakan aileleri tespit edilmesini ve gerekli işlemlerin yapılmasının sağlanmasıdır. Karma eğitimi parmakla gösterip sorumlusu ilan ettikleri her gün artan cinsel taciz ve istismar vakalarının, da gururla söyleyebilirim ki kapatılması için en aktif muhalefeti yürüttüğümüzü düşündüğüm tarikat ve cemaat yurtlarında ne denli çok yaşandığını biliyoruz. Basına yansıyan kadar yansımayan olduğunun da tabii farkında olduğumuz bu olayları “istisnai” durumlar olarak nitelendirmekten ar etmeyenlerin, “Bir kereden bir şey olmaz” demesi laiklik mücadelesinin kimlere karşı verileceğini pürpak biçimde ortaya koyuyor.

Bu ülkede her türlü denemeye rağmen değiştiremedikleri, laikliği yediden yetmişe savunan milyonlar. Her türlü konuda kutuplaştırmak için farklı aygıt ve yöntemlerle saldırdıkları halkımızı, yüzyılda oturmuş çağdaş değerlerine sahip çıkma noktasında kutuplaştıramıyorlar.

Bugün hak ettiğimiz toplum düzeninde inat etmekte kararlı duruşumuzun özellikle seçim sonrası fuzuli bir çaba olarak görülmeye başlandığının üzülerek farkındayız. İktidarın muhalefeti test etmek için ortaya attığı pek çok fikir ve uygulama var ve bana soracak olursanız bu açıkça laiklik karşıtı söylemleri de yeni bir adım olarak değerlendirmek yanlış olmaz. Bize düşen bu adımı atmak için yapılan hamlenin karşısında durmak. Sınırlarını öğrenmeye çalışan iktidara cevabını vermekten geri durmamak ve o sınırların kendisini laiklikten başlayarak çekmek.

Sınırlarını belirli adımlar atarak öğrenmeye çalışırken aslında cevabı da şekillendirmeye çalışıyorlar. Ses çıkarmaktan korkutarak yapıyorlar bunu. Daha tehlikeli olduğuna inandığım bir diğer yöntemleri ise bu sesin cılızlığına ve etkisizliğine bizi ikna etmeyi denemek. Gericiliğe, çocuk istismarına, bilimsel eğitim ilkelerinin baltalanmasına, geleceksizliğe, yoksul aile çocuklarının dini eğitime mahkum edilmesine, kadının toplumsal yaşamda baskılanmasına, seküler yaşam tarzının ötekileştirilmesine geçit vermeyecek milyonlar olduğumuz gerçeğini bize unutturup bir avuç insandan başka bir şey olmadığımız fikrini yerleştirmeye çalışıyorlar.

Dinin toplumsal hayata müdahalesinin olmadığı ve siyasetçiler tarafından bir aygıtla dönüştürülmediği toplum düzeni, laiklik sayesinde var olacağı için eşit ve özgür yaşamak isteyen her yurttaşın savunucusu olması ve olmaktan çekinmek şöyle dursun her fırsatta haykırması gereken bir devrimci bir talep laiklik. Bu yönüyle de söylemekte yarar var, her gün yarattığı onlarca sorunla yüzümüze tokat gibi çarpan iktidarı değiştirmek ne gereksiz ne de imkansız.

Laiklik olmadan özgürlük olmaz!

HOLLYWOOD GREVLERİ: NE VAR, NE YOK?

Ecesu Sevil

Tüm dünyada sinema sektörünün kalbi ve şu an için en aktif noktası olan Hollywood'da işler Mayıs ayından beri sarpa sarmış durumda. Öncesinde sıradan eylemlerle haklarını aramaya çalışan senarist ve yazarların başlattığı greve Hollywood'un önde gelen yıldızlarının da katılmasıyla sektör tamamen durdu. Yıllardır ekranlarda izlediğimiz ünlü yıldızlar da bu direnişin bir parçası. Fakat ünlü oyuncuların bu greve katılması sizi yanıltmaya düşürmesin, 160.000'den fazla büyük yapımlarda zar zor aldıkları ufak rollerle hayatını idame ettiren oyuncular bu grevin asıl öznesi.

Tabii yapılan böylesi büyük çaplı bir grevin, şirketlere zarar veren gerçek sonuçları oluyor. Uzun zamandır devam filmi beklenen ve normalde 2023'ün kasım ayında vizyona girecek olan Dune: Bölüm İki yine belirsiz bir tarihe ertelendi. 2023'ün yaz sezonuna damgasını vuran Barbie ve Oppenheimer'ın reklam çalışmaları da Margot Robbie gibi popüler oyuncuların greve gitmesiyle yarıda kesilmişti, bunun öncesinde de oyuncular katıldıkları reklam ön gösterimlerinde sık sık greve dair demeçler veriyorlardı.

Yazarların ve oyuncuların ana olarak iki talebi var. Ücretlerin artırılması ve telif hakkı ödemelerinin düzeltilmesi. Amerikan Oyuncu Sendikası, yazarların istediklerini almadığı takdirde kendilerinin de anlaşma için masaya oturmayacağını bildirdi. Şirketler şu an için bu insani taleplere cevap vermese de başka çıkış yolları yok.

Neredeyse birbirinin aynısı içerikler ufak tefek değişiklikler ile farklı platformlardan, farklı isim ve oyuncularla önümüze sunuluyor. Yalnızca maddi kaygılar güdülerek yapılan sanatsal değerlere ve tüm film sektörüne zarar veren bu yapımlar üzerinden akıllamaz karlar ediliyor. Kapitalizmin doğal seçilimi olarak tekelleşen ve emekçi düşmanı bu şirketlere verilen iyi cevaplardan biri kesinlikle sektörü durma noktasına getiren bu grevler oldu.

Dünya tarihine baktığımızda bir noktada kıvılcımlanan ve büyük bir yangına dönüşen grevler dünyaya yayılmaya meyillidir. Ülkemizdeki TV sektörü göz önünde bulundurulunca aylar boyunca her hafta ikişer saatlik yayınlanan bir dizi bölümünün arkasında büyük bir sömürü olduğunu tahmin etmek pek de zor değil. Ve bunun yanında sendikalaşma oranı her sektörde olduğu gibi oldukça düşük.

Hollywood'da greve sebep olan bu şartlar ve koşullar aslında ülkemiz için de pek farklı değil. Her işkolunda olduğu gibi sinema ve set emekçileri de her gün yenisi eklenen zamlara dayanamıyor, neredeyse aynı saatler ve daha yoğun şartlar altında çalışmalarına rağmen zam taleplerine karşılık olarak emekçi maaşına ayıracak bütçenin olmadığı safatasıyla karşılaşıyorlar. Ayrıca set emekçileri, büyük bütçeli ve her hafta eksiksiz yayınlanan dizilerde çalışırken 10 gün aralıksız ve tatilsiz çalıştıklarını, çekim ortamının şartlarının çok zor olabildiğini belirtiyor.

Görünen o ki Amerika'da sinema sektöründe başlayan grevler emekçiler hak ettiklerini alana kadar devam edecek. Ve biliyoruz ki direniş dünyadaki tüm işçiler emeklerinin karşılığını alana kadar sona ermeyecek.

BARBİE ve OPPENHEIMER: POPÜLER KÜLTÜRÜN KURNAZ İKİLİSİ

Rüzgar Selvan

Yılın en iddialı ve dev bütçeli yapımlarını yazın sıcaklığında tatili es geçip gösterime sokmaktan çekinmeyen sinema sektörü, Barbie ile Oppenheimer'ı aynı gün vizyona çıkardı. Oppenheimer'ın başrolündeki Cillian Murphy sosyal medya hesabına şu mesajı koydu: "Merakla beklediğim Barbie'yi izlemeye yüzde yüz gideceğim. İki önemli yönetmen tarafından yönetilmiş iki büyük filmin aynı gün gösterime girecek olması çok sıra dışı bir durum. Evet, bütün gününüzü salonda geçirebilirsiniz; bundan daha güzel bir şey var mı?" Barbie ve Oppenheimer'ın aynı anda vizyona girmesi, ilk bakışta bir çelişki gibi görünse de, bu iki yapım arasındaki sıradışı karşıtlık dikkat çekici bir ilgi noktası oluşturuyor. Barbie, pembe renkler ve fantastik bir hikayeyle eğlence sunarken, Oppenheimer tarihin en karanlık dönemlerinden birini konu ediniyor. Bu iki film, farklı konuları ele alsalar da her ikisi de erkek egemen dünyayı ve yarattığı dehşeti işliyor. Oppenheimer dünya çapında 777,2 milyon dolar hasılat yaparak 17 yaş sınırlı tüm zamanların en çok hasılat yapan filmleri arasına girdi.

Başrolünde Margot Robbie ve Ryan Gosling'in olduğu Barbie filmi ise 1 milyar 34 milyon dolar ile Harry Potter'ı geride bıraktı ve Warner Bros.'un en çok hasılat yapan filmi olarak tarihe geçti. Bu arada bu iki filmle birlikte yaratılan pazarın büyüklüğü devasa boyutlara ulaştı. Peki tüm bunlar filmlerin başarılı olmasından mı ötürü yoksa başarılı bir PR çalışmasının mı ürünü? Bilindiği üzere, son zamanlarda özellikle pandeminin etkisiyle sinema endüstrisinin seyri önemli ölçüde değişti. Pandemi, sinema sektörünü etkilerken, film izleme alışkanlıkları da dönüşüme uğradı. Bu değişim, sinema salonlarının ticari ve sanatsal önemini yeniden şekillendirirken, sektörün genel konumu da derinden etkilendi. Pandeminin başlangıcında kapanan sinema salonları tekrar canlanabilir mi? Uzun bir süredir sinemanın kurtuluşunu arzuluyoruz. İnsanlık tarihindeki önemli anları anlatırken genellikle benzer bir ideolojik çerçeveyi kullanmış olan Hollywood'un kültürel, dil ve ulusal sınırları aşan bir güç olduğuna dair bir inançla, sinemadan yardım umuyoruz.

BARBIE

Son dönemin parlayan yıldızlarından Greta Gerwig'in yönetmen koltuğunda oturduğu, senaryosunu ise sıkça işbirliği yaptığı partneri Noah Baumbach ile birlikte yazdığı Barbie filmi oldukça uzun süreli ve etkileyici bir tanıtım kampanyasının ardından nihayet izleyiciyle buluştu.

Barbie'nin anlattığı hikayenin odak noktası, patriyarkal düzen ve bu düzenin oluşturduğu ilişkiler. Film, anaerkil bir toplum yapısına sahip, sakinleri tarafından gerçek dünyaya ilham kaynağı olduğu sanılan, gerçek dünyanın çarpıtılmış bir yansıması olan Barbie Land'de başlar, ancak Margot Robbie tarafından canlandırılan Barbie'nin varoluşsal sancıları ve gerçeklikle yüzleşmesiyle bu güzel rüya parçalanır. Barbie ve Ken'in bunu düzeltmek üzere gerçek dünyaya olan yolculukları sonucu bu iki dünyanın karşılaşmasını konu edinen filmin yapay Barbie dünyasındaki masumiyet ile gerçek dünyadaki deneyimler arasındaki çelişkiyi mizahi bir yerden ele aldığını görüyoruz.

Film, kendini 'kadınlara güç ve özgüven aşılamak' amacıyla sunsa da, aslında plastik güzellik standartlarını pekiştirme eğiliminde olduğu söylenebilir. Üstelik Mattel firmasının, eleştirileri hafifletmek ve kendisini temize çıkarmak için bu filmi ürettiğini düşünmeden edemiyoruz. Film, kapitalizmin üretim-tüketim ilişkilerini tekrardan üretme rolünü, pazarlama stratejilerinin pembeleştirilmiş dünyasını sorgulamak yerine, izleyiciye kendini sorgulatmayı tercih ederken bu görevi de başarıyla yerine getiremiyor ve nihayetinde bir "Barbie filmi" olmakta ısrar ediyor. Gerçek feminist bir yaklaşım yerine, marka imajını yükseltme hedefiyle çekildiği anlaşılıyor. Barbie güçlü kadını temsil ederken gerçek dışı bir stereotip de oluşturuyor aslında. Yıllar içinde farklı vücut tiplerinde bebekler tasarlansa da orijinal Barbie bu ölçülere

hep sadık kaldı. Diğer taraftan Barbie ile oynayan birçok çocuğun bu mükemmellik karşısında özgüven problemleri yaşadığına dair pek çok araştırma yapıldı.

Sosyoloji profesörü Mary F. Rogers, Barbie için "Bize kim olduğumuzu, ne olmak istediğimizi ve ne olmaktan korktuğumuzu gösteriyor" diyor. Greta Gerwig'de böyle bir Barbie'yi taşımış filme: Selülitli, ağzı kokan, ayakları düz bir biçimde yere basan ve ölüm üzerine düşünen bir Barbie. Bizce Barbie filmi, abartılı PR kampanyaları sayesinde ortaya çıkmış bir reklam filmidir.

Barbie'nin Pembe Dalgası

Bugün popüler kültürün en ilginç ve aynı zamanda eleştiriye en açık yönlerinden birini Barbie filminin gösterişli galalarında ve sinema salonlarında görüyoruz: Pembe giyinmiş binlerce insan. Birçoğu bu pembe kostümleri gururla giyiyor, ancak bu pembe cüretkarlığı sorgulamak gerekir.

Barbie filminin pembe giyinme eğilimi, popüler kültürün bize dayattığı bir normdur. Pembe, kız çocuklarına yıllardır dayatılan cinsiyetçi bir renk olarak bilinir. Bu renk kodlaması, cinsiyet rollerini güçlendirmek ve kız çocuklarını belirli bir şekilde davranmaya yönlendirmek için kullanılıyor. Barbie filmini izlerken pembe giyinmek eğlenceli olabilir, ancak bu sadece tüketim kültürünün etkisini kabul etmek anlamına gelir. Gerçekten düşünmeye başladığımızda, bu pembe rüya aslında bir tüketim kabusudur. Belki de daha fazla pembe giyinmek yerine, tüketim kültürünün bize dayattığı renklerin dışına çıkmak ve kendi gerçek renklerimizi keşfetmek daha anlamlı olacaktır.

OPPENHEIMER

Christopher Nolan'ın yeni filmi Oppenheimer, biyografik bir hikâye ile tarihin en büyük savaş suçlarından birine anlatı sunuyor. Üstelik diğer filmlerinin aksine ilk defa görece katmanlı bir politik alt metinle karşımızda.

Oppenheimer, sadece Hiroşima ve Nagasaki'deki yıkımı değil, aynı zamanda bombanın ortaya çıkış sürecini de gözler önüne sererek seyirciye ulaşıyor. Bu biyografik yapım, izleyiciyi Oppenheimer'la rahatsız edici duygusal bir bağ kurmaya teşvik etmekte. Ancak film Oppenheimer'la kurulan bu duygusal bağın yanı sıra atom bombasının yarattığı yıkımı hissettirmekte eksik kalmış. Filmin büyük bir kısmının kişisel çekişmelere ve bürokratik entrikalara odaklanması; atom bombasının yarattığı gerçek yıkımı hissettiremezken izleyiciyi tarihsel bir gerçeği anlama yolunda yönlendirmede eksik kalıyor. Film iki ana eksen etrafında gelişiyor: Birincisi, bombanın yapım süreci ve ikincisi, Oppenheimer'ın geçmişte komünist partiyle ilişkilendirilmesi nedeniyle sorgulanması. Bu iki eksen, soruşturma sahnelerinde siyah-beyaz görüntülerle nesnelliği vurgularken, kişisel hayatına odaklanan görüntülerde renkli görüntülerle öznel tarafı gösterilerek ayrıştırılmış.

Oppenheimer, çelişkilerle dolu karmaşık bir kişiliğe sahipti. Onun hayatı boyunca sürekli ikilemlerle karşı karşıya kaldığı ve ilişkilerinde, yaklaşımlarında her zaman mesafeli ve bağlılık göstermeyen bir tavır sergilediği bilinir. Örneğin, Komünist Parti'ye önemli miktarda para bağışlamasına karşın asla parti üyesi olmadı. Yahut Jean Tatlock ile olan ilişkisinde duygusal yoğunluğa karşın ilişkilerini sona erdirmeye karar verdi. Filmde bu çelişkiler yeterince işlenmemiş, soruşturma sahneleri

uzun tutularak, sisteme karşı ve yaptıklarından pişman bir kurban imgesi öne çıkarılmaya çalışılmış. Oysa Oppenheimer bir kurban olmak yerine, bir tanrı olmayı yeğlemiştir.

Oppenheimer, atom bombalarının yıkıcı gücünü ve sonuçlarını çok iyi biliyordu ve bu bombaların kullanılmasının ardından kendiyi yüzleşti. Özellikle Hiroşima ve Nagasaki'nin tahribatını gördüğünde, bu olayın insanlığa yönelik bir felaket olduğunu ve nükleer silahların kullanılmasının yol açtığı acının ne kadar büyük olduğunu birinci elden gözlemledi.

Oppenheimer ve Sosyal Medya

Son yıllarda, ünlüler ve kamusal figürler için internet ve sosyal medya, popülerliklerini artırmak ve olumlu bir imaj oluşturmak için önemli bir platform haline geldi. Ancak bu platformlar, zaman zaman suni ve denetlenen PR kampanyalarının merkezi haline gelebiliyor. Sadece suni imajların ötesine geçerek, Oppenheimer gibi figürlerin tarihsel bağlam içindeki gerçek yerlerine odaklanmak, daha sağlam bir bilgiye ulaşmamıza yardımcı olabilir. Bu nedenle tarihsel figürlerin hikayelerini incelediğimizde, sosyal medya üzerindeki imajlarına fazla bel bağlamadan derinlemesine bir araştırma yapmanın önem arz ettiğini unutmamak gerek.

Haksızlığa uğramış bir kahraman yaratılması çabası karşısında Oppenheimer filminden bir replik hatırlanmalı:

“Bize ihtiyaçları var, ta ki ihtiyaçları olmayana kadar.”

İNATÇIYIZ! HATAY'I YENİDEN KURACAĞIZ!

SEN DE
YANIMIZDA
OLMAYA
NE DERSİN?

